Pismo to wychodzi codziennie o godzinie 8 rano; w razie ważnych wiadomości wychodzi 2gi Numer po południu.

Polak Sumienny

pismo codzienne Nr 175.

Prenumerata w Warszawie kosztuje miesięcznie złp. 4 kwartalnie zł. pol. 10; – Na prowincyi zaś z pocztą zł. 15 Ner pojedynczy gr. 6.

NIEDZIELA dnia 19 Czerwca 1831 roku o godz: 8 rano.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Prawa zapadłe na dniu wczorajszym.

IZBA SENATORSKA I IZBA POSELSKA.

Na wniosek Komissjów Sejmowych i po wysłuchaniu tychże zważywszy: iż przez uchwałę pod dniem 3 b. m. i r., Rząd Narodowy do zajęcia różnych produktów na potrzeby Wojska upoważniony został; w osobném więc prawie sposób należnego słusznie wynagrodzenia, oznaczony być winien, uchwaliły i uchwalają, co następuje:

Art. 1. Na zajęte produkta właściciele otrzymają natychmiast poświadczenia, w których oszacowanie przedmiotów zajętych umieszczoném będzie, stósownie do przecięcia cen miesiąca Maja r. b. z miast Wojewódzkiego i Obwodowych w każdém Wdztwie, zajęcie tak siana, jako też zboża z nowych zbiorów nie może mieć miejsca.

Art. 2. Komissja Rządowa Przychodów i Skarbu, najdaléj do d. 1 Września r. b. obowiązaną jest wydać pierwotnym właścicielom podobnych poświadczeń, po potrąceniu należących się od nich Skarbowi zaległych wymagalnych podatków, równie jak bieżących, niemniéj kanonów, czynszów wieczystych i dzierżawnych, oraz prowizji od summ skarbowych, w zamian za poświadczenia obligacje skarbowe, których formę i kształt Rząd Narowy przepisze.

Art. 3. Obligacje te przynosić będą właścicielom procent dzienny, licząc od daty wydanego poświadczenia w stosunku 6 od sta procentu rocznego, przyjmowane być mają przez Skarb na kaucje i w wypłatach za długi hipoteczne Skarbowi winne, i za wszystkie należytości skarbowe, oprócz podatków od d. 1 Stycznia 1830 roku zalegających, wyłączają się jednakże kapitały skarbowe przez uchwały Sejmowe pod dniem 15 Czerwca r. b. Instytutom w bezpieczeństwo oddane, które obligacjami temi nie będą mogły być opłacone. Nadto właściciele pierwotni zajętych produktów będą mocni domagać się przyjęcia w nominalnéj wartości wydanych na ich imie obligacyj skarbowych, lub poświadczeń w miejsce wypłaty, skoroby ta była żądaną kapitałów i czynszów dzierżawnych wierzycielom prywatnym bąć wexlowym, bąć innym, co się jednak rozciągać nie może do opłat Towarzystwu Kredytowemu należnych.

Art. 4. Obligacje skarbowe za dług narodowy uważane i przez Skarb w ciągu lat czterech i w ratach półrocznych, to jest: w miesiącach Grudniu i Czerwcu, każdego roku poczynając od Mca Grudnia r. b. wypłacone być mają, a to za pośrednictwem losowania, stósownie do przepisów Towarzystwu Kredytowemu służących.

Losowanie odbywać się będzie dwa razy w roku, w miesiącach Listopadzie i Maju, za pośrednictwem Banku Polskiego, i pod dozorem Komissji Umorzenia, która wykupione obligacje niszczyć jest obowiązaną.

Art: 5. Wykonanie niniejszego prawa poleca się Rządowi Narodowemu.

Niniejszą Uchwałę po nadaniu jéj przez Izbę Senatorską i Izbę Poselską mocy prawa, zalecamy i rozkazujemy umieścić w Dzienniku Praw, oraz przesłać do Senatu, Komissyj Rządowych i wszystkich władz krajowych; a w szczególności zalecamy Komissji Rządowéj sprawiedliwości, prawo niniejsze jako mające wszelką moc obowiązującą ogłosić.

Dan w Warszawie d. 18 Czerwca 1831.

Prezydujący w Senacie (pod:) *Miączyński* S. W.

Sekretarz Senatu (podpisano) *Niemcewicz* S. K.

Mar: Izby Poselskiéj (pod:) Wł. Hr. *Ostrowski.*

Xaw: *Czarnocki* Dep: Ok: Stan:, Sekr: Izby Pos:

IZBA SENATORSKA I IZBA POSELSKA.

Na wniosek Rządu Narodowego i po wysłuchaniu Komissjów Sejmowych, zważywszy, iż z powodu zatamowanego handlu, sprzedaż za granicą płodów rolniczych, tudzież sukna i innych wyrobów rękodzielniczych zupełnie jest wstrzymaną, przywóz zaś

srebra do Polski tak w momencie jako i w sztabach przez Rządy ościenne, a mianowicie przez Reskrypt Gabinetowy Pruski z d. 18 Stycznia r. b. zabronionym został, a ztąd daje się już czuć brak monety brzęczącéj srebrnéj, jako podług art: 7 prawa o Towarzystwie Kredytowém Ziemskiém stowarzyszeni przypadające od nich opłaty towarzystwu uiszczać są obowiązani, uchwaliły i uchwalają co następuje:

Art: 1. Na ten jeden raz dozwala się dłużnikom Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, wnosić opłaty Towarzystwu należne w biletach kassowych i bankowych, tudzież w złocie, po kursie w jakim je inne kassy Królestwa przyjmują.

Art: 2. Na ten jeden raz także upoważniona jest Dyrekcja główna procent za kupony bieżące i zaległe, jakoteż należność za wylosowane Listy zastawne wypłacać w Biletach Kassowych i Bankowych, oraz w złocie, w sposób art: 1 przepisany. Jednakże gdyby odbierający należytość swoję żądał wypłaty w samych Biletach Kassowych lub Bankowych, a nie w złocie, natenczas, w takich biletach wypłata nastąpić ma:

Art: 3. Gdyby właścicieiel Listów Zastawnych wylosowanych i kuponów ubieżonych, nie życzył sobie przyjąć w zapłacie złota lub Biletów Kassowych i Bankowych, może złożyć takowe w Banku Polskim, który obowiązany jest wydać w zamian obligi własne na imie właściciela lub okaziciela na monetę srebrną, stósownie do stopy menniczném krajowéj, płatne przez Bank we trzy miesiące po ukończeniu wojny, lub też cofnięciu wyżéj przytoczonych zakazów Rządu Pruskiego, i przynoszące procent dziennie w stosunku 6 od sta na rok.

Art. 4. Wykonanie niniejszéj uchwały, poleca się Rządowi Narodowemu.

(*Zakończenie, data i podpisy jak wyżéj.*)

Izba Senatorska i Izba Poselska.

Na przedstawienie Kom: Sejm: i po wysłuchaniu tychże, mają z jednéj strony na uwadze, iż interessa prywatne Członków obu Izb wymagają koniecznego znacznéj części tychże, na czas niejaki oddalenia się, z drugiéj zaś strony, przedmioty żadnéj zwłoki niecierpiące, w tym nawet przeciągu czasu załatwione być winny, uchwaliły i uchwalają co następuje:

Art: 1. Obrady Sejmu aż do dnia 15 Lipca r. b. odbywać będą w połączonych Izbach i w zmniejszonym komplecie, stósownie do ustawy Sejmowéj z d. 26 Lutego r. b.

Art: 2. Celem tych obrad będzie uchwalenie funduszów na zaopatrzenie potrzeb Skarbu na rok bieżący. Wydanie stósownych decyzyj względem dokonanéj całości lub części sprzedaży, tudzież wieczystych wydzierżawień dóbr Narodowych, zatwierdzenie wszelkich wyborów na Reprezentantów Narodu Polskiego, tak z dotychczasowych Województw, jakoteż z Litwy, Wołynia, Podola i Ukrainy, nakoniec wybranie zastępcy, lub zastępców w razie ubycia którego z członków Rządu Narodowego.

Art: 3. Z pozostałych w Warszawie Członków Sejmu, wybraną zostanie na przeciąg czasu w art: 1 niniejszéj uchwały wymieniony, Komissja do spraw skarbowych z 3ch Senatorów i 5ciu Członków Izby Poselskiéj złożona, która projekta przez Ministra Skarbu wnoszone roztrząsać będzie.

Art: 4. Tejże Komissyj porucza się przygotowanie budżetu na rok bieżący.

Art: 5. Gdyby przed d. 15 Lipca okazała się niezbędna potrzeba zwołania wielkiego kompletu obu Izb, zwołanie takowe nastąpić powinno na żądanie Prezydującego w Senacie, Marszałka Izby Poselskiéj lub Rządu Narodowego, niemniéj w razie zapadłéj małego kompletu Sejmowego decyzji. W przypadku nadzwyczajnego zwołania wielkiego kompletu, najkrótszy termin zebrania się członków Sejmu na dni 5 oznaczony być może.

Art: 6. Prezydujący w Senacie i Marszałek Izby Poselskiéj upoważnieni są po zabespieczeniu kompletu ustawą z d. 26 Lutego r. 1831 przepisanego, do wydania pozwoleń oddalenia się Członkom Izb Sejmowych. W składzie uchwałą z d. 26 Lutego r. b. oznaczoném ma być najmniéj 10ciu Senatorów, a 30u Członków Izby Poselskiéj.

Art: 7. Na przypadek, gdyby na termin w art: 1 niniejszéj uchwały, wielki komplet obu Izb się nie zebrał, mały komplet postanowi względem zastósowania do nieobecnych członków Izby Poselskiéj rygoru przepisanego art: 1 uchwały Sejmowéj z d. 12 Lutego r. b. poczém jako też w przypadku przez art: 5 niniejszém, mocen będzie we wszystkich przedmiotach bez wyłączenia decyzje prawomocne wydawać.

Art: 8. Wykonanie niniejszéj uchwały poleca się Rządowi Narodowemu, prezydującemu w Senacie i Marszałkowi Izby Poselskiéj.

(*Zakończenie, data i podpisy, jak wyżéj.*)

POSIEDZENIE IZB SEJMOWYCH

z dnia 18 *Czerwca.*

Izba Senatorska.

Z porządku dziennego wniesiony został pod decyzją Senatu, przyjęty przez Izbę Poselską projekt do prawa urządzającego sposób wynagrodzenia mieszkańcom Królestwa Polskiego za zajęte im na potrzeby wojska w rekwizycją produkta.

Do obrony rzeczonego projektu Rząd upoważnił zeswéj strony Radców Stanu: Margrab: Alexandra Wielopolskiego i Andrzeja Plichtę. — Projekt ten, pomimo oppozycji Senatorów Kasztelanów Lewińskiego i Bieńkowskiego, przyjęty został prawie jednomyślnie, gdyż przy wotowaniu sam tylko S. K. Bieńkowski głosował *negative*.

Następnie usankcjonował Senat przyjęty przez Izbę Poselską projekt do prawa stanowiącego, iż dłużnicy Tow. Kred. Ziem. mogą mu opłacać biletami kassowemi lub złotem, i nawzajem, że toż Towarzystwo wierzycielom swoim tąż monetą procenta wypłacać jest upoważnione.

Nakoniec zamieniony został w prawo projekt zmniejszenia kompletu Sejmu, do osób 43 łącznie w obudwu Izbach.

Następujący Senatorowie przyrzekli, pomimo zmniejszonego kompletu, nie oddalać się ze Stolicy.

Wojewodowie M. Książe Radziwiłł, S. Hr. Wodzicki, A. Gliszczyński M. S. W. i P., M. Kochanowski, M. Wodziński, A. HrabiaOstrowski, G. D. G. N. M. S. W. — Kasztelanowie: F. Nakwaski, K. Hr. Sierakowski, W. Hr. Męciński, A. Bronikowski, — P. Wichliński, W. Rembieliński, M. S. — A. Bieńkowski, F. X. Lewiński, M. Woźnicki, J. Hr. Krasiński, — L. Dembowski M. P. i S. — F. Wężyk, — J. U. Niemcewicz i P. Hr. Łubieński, G. B. p. J. W. N. P. D. S. T. K. Z. W. M.

DO RZĄDU NARODOWEGO.

Mam zaszczyt zawiadomić Rząd Narodowy, iż Jenerał Chrzanowski przesłał następujące wiadomości o działaniach oddziału powstania Żytomierskiego zostającego pod dowództwem Kapitana Rożyckiego.

Oddział rzeczonego powstania, złożony z obywateli Powiatów Żytomierskiego i Machnowieckiego uformowawszy się dnia 6 Maja b. r. o dwie mile od miasteczka Cudnowa, przejął w okolicach tamecznych dnia 20 Maja 560 rekrutów, drogą Żytomierską do głównéj armji rossyjskiéj prowadzonych, których do domu porozpuszczał. Nie mogąc się połączyć z powstaniem Podolskiém, dla przerwanéj kommunikacji przez korpus Jenerała Rotha, udał się ku Janowowi, a ztamtąd po przejściu rzeki Boh w pozycje leśne Wołyńskie. — Attakowany dnia 27 pod wsią Mołoczkami przez dwie roty piechoty z pułku Księcia Wellingtona i przez kilkudziesiąt Kozaków; ubił nieprzyjacielowi 30tu żołnierzy i dowodzącego officera; 90 ludzi z jednym officerem wziął w niewolę, których rozpuścił, sam nie mając jak 5ciu ludzi i dwa konie ranne. — Dnia 30 Maja obchodząc wojsko nieprzyjacielskie, udał się pomiędzy Korzec i Zwiakiel, i pod Kilikjowem zabrał transport owsa i sucharów, prowadzony na 105ciu wozach kutych, przez 210 koni ciągnionych, niemniéj 49 powózek z prochem, granatami i bombami, które, wyjąwszy 2 beczek prochu, zatopił. — Dnia 2 Czerwca attakowany pod miasteczkiem Bereznem pod Tyszycami przez 2 szwadrony pułku Dorpackiego strzel: konnych, ubił mu 12 ludzi, 40 ranił i wziął w niewolę, których na tamtym brzegu Styru uwolnił. Sam zaś miał jednego zabitego, 4ch ludzi rannych i utracił 14tu ochotników na podwodach jadących. — Po téj potyczce przeprawił się przez Bug pod Dorochuskiem. — Zawiadomiony o tém Jenerał Chrzanowski wysłał 2 bataljony piechoty dla ułatwienia mu przerżnięcia się przez Kozaków i strzelców konnych z korpusu Rüdigera rozłożonych w okolicach Zamościa. Lecz pomoc ta już nie była mu potrzebną. Napadłszy w nocy pod Uchaniami na obóz dwóch szwadronów Siewierskich strzelców konnych i pułk kozaków, ubił 5ciu officerów, między któremi Pułkownika Dońskich kozakw, przeszło 64 ludzi 60 kilku wziął w niewolę wraz z Podpułkownikiem strzelców konnych Bogdanowem, i przybył z nimi do twierdzy Zamościa w sile trzech szwadronów i 40 ludzi pieszych. — Tak waleczne a razem zręczne i przytomne obroty Kapitana Rożyckiego, czynią zaszczyt jego męztwu i talentom wojskowym, i za wzór służyć mogą tym, których władza wyższa do podobnych wypraw powoła. Według świadectwa jego, odznaczyli się szczególniéj: Tomasz Odyniecki, Franciszek Wojewódzki, Izaak Halczyniecki, Trohim Daniłowicz, Seweryn Malinowski i Juljan Budzyński Podofficer.

Chcąc okazać byłemu Kapitanowi Rożyckiemu ukontentowanie moje, mianowałem go Majorem dowódzcą nowo formować się mającego pułku, i udzieliłem mu krzyż kawalerski, również krzyże srebrne podofficerom i żołnierzom tym, którzy według jego rapportu odznaczyli się w tym prawdziwie wzorowym pochodzie.

w Kwaterze główné w Siennicy d. 16 Czerwca 1831.

Wódz Naczelny (podpisano) SKRZYNECKI.

Rozkazem dziennym, z dnia 13 Czerwca 1831 roku postępują na wyższe stopnie, stósownie do postenowienia Rządu Narodowego z dnia 12 Maja r. b.:

Na Jenerałów Brygad, Pułkownicy: Ziemięcki Stefan, Turno Karól, Wąsowicz Stanisław i Chłapowski Dezydery.

(Artykuł Nadesłany.)

Rząd Narodowy wskutku uchwały Sejmu ustanowił aby starozakonni na ten rok byli wyłączeni od wojska, lécz natomiast poczworną ilość przeszłego rekrutowego opłacać mają. Nie wchodząc jak tru-

dném na teraźniejsze cięźkie czasy będzie wyexekwowanie téj summy na ludu, którego urojone bogactwa w oczach wszystkich Krezusami porobili, nie mogę ominąć niesprawiedliwości na wspomnienie któréj umysł się oburza. Wiadomo że prawie trzy Województwa przez Moskali są zajęte, widoczna ztąd że Izraelici tam zamieszkali teraz przypadającą na nich część rekrutowego opłacać nie mogą, rząd niepomny na to że Izraelici innych Województw od żadnych podatków dotąd wyłączeni nie zostali, sami nawet z własnéj woli ciągle ofiary ojczyźnie nieśli, co mówię Izraelici mają teraz prócz na nich przypadającą dolegliwą summę rekrutowego, nadto część na ich współ-wyznawców zamieszkałych w Województwach przez Moskali zajętych zapłacić, po wyrachowaniu czego summę dziewięć razy od przeszłego rekrutowego większą, od Izraelitów żądają. Jestże w tym jakikolwiek związek, loika? trzeba ztąd wnosić że i chrześcianie 5ciu Województw podatki na ich współwyznawców Województw zajętych opłacać powinni, pytam się cóżby ztąd wynikło? Bolesno jeżeli rząd podobnych zdzierstw i nadużyc dopuszcza, nie dziw że tém postępowaniem cały ten naród sobie zniechęca i znienawidza, naród wśród nas zamieszkały, zatém z wielką ostróżnością i sprawiedliwością zwłaszcza w tym czasie postępować trzeba. Nie sądźmy że dlatego żeśmy silniejsi wszystko po Izraelitach wymagać możemy, pamiętajmy że każdy krok każde nasze postępowanie Europa surowo osądzi.—*J.*

(A. n.) Zwraca się uwagę Rządu na cierpiącą ludzkość po lazaretach, aby obrońcy nasi gorliwszą mieli usługę tak co do opatrywania i leczenia, jakotéż co do dalszych potrzeb, ze skarbu hojno dostarczanych.

Opiekunowie i dozorcy lazaretowi niech raczą pomnić, że w tym rodzaju poświęcenia się nie ma granic. Powolność, słabość, a co największa własny interess niektórych osób bezwzględność krępujący, byłby grzechem nad grzechami.

Niech lekarz, czy to nasz dawniejszy, czy to nowo z zagranicy przybyły, nie oszczędza się, i godzin swych nie uchybia, niech stara się poznać osobiście naturę i słabość chorego, a nie spuszcza się na podlekarza, któ ry jako podrzędnego usposobienia w hierarchii lekarskiéj pojąć się mu nie daje. Niech lekarstwa, żywność i dalsze przedmioty sprężystszéj ulegają kontrolli, aby kora nie była użytą zamiast chyny, otręby za kaszę, a chléb jak z gliny czarny i niewypieczony. Każdy, kto w tém ma udział, niech z sumieniem swoiém obrachuje się. *Salus populi suprema lex.*

(N. n.) Ważnym jest projekt dep: Szanieckiego, aby przez *pospolite ruszenie* w całym kraju, *powstanie massami*, wypędzić raz stanowczo najezdników kraju, pomysł ten jednak, mimo ogólnego nas poświęcenia się, niepodobnym jest: w wykonaniu. Potrzeba wewnętrzna kraju, to jest potrzeba rolnicza, na któréj u nas zawsze, a szczególniéj teraz byt fizyczny polega, niemożność przysposobienia od razu tak znacznych zapasów żywności, a nadewszystko, trudność korzystnego użycia tych mass, kiedy sztuka wojowania stała się rzemiosłem, są temu na przeszkodzie. Można jednak myśl tę rozwinąć i w części wykonać tym sposobem:

1. Przywieść do skutku uchwalone już uformowanie nowych pułków, a to przez sprężyste i bezinteressowne pobory, dla których trzeba udokładnić instrukcją i wybrać zaufanych oficerów, którzyby wspólnie z komitetem i lekarzem obwodowym, kazawszy sobie dostawić kolejno gminom podług ksiąg całą ludność męzką od lat 16 do 50 w dniach oznaczonych na wskazane miejce, skrypulatnie i większością głosów, co do każdego wyrzekli, kto ma iść na obronę Ojczyzny, a kto z przyczyn istotnych dla jéj dobra wewnętrznego w domu pozostać winien? Po oddzieleniu zdatniéjszych do nowych pułków, resztę uzbroić kosami, które są zbyt łatwe do zebrania, a które w tym czasie coraz mniej będą potrzebnemi w gospodarstwie; pułki te, o ile przysposobienie żywności pozwoli, co najrychléj przećwiczyć, i w zasłonie kossynierów, razem z temiż wysłać je do boju.

Krok ten przy pomnożonym robotniku z jeńców rossyjskich nie zrobi stanowczego uszczerbku w potrzebie gruntowéj, może się śpiesznie w całym kraju w miarę oswobodzenia go od nieprzyjaciela, wykonywać; a wtenczas ubytek rąk do pracy w jedném miejscu może być zastąpiony z okolic, w których koléj wojenna zniszczyła zasiewy lub przeszkodziła zbiorowi.

2. Gdy w uzbrojeniu śpiesznem tych utworzonych pułków zachodzić może trudność, nim więc przy gorliwości Rządu naszego i ludzkości kierowanéj rachubie obcych, potrzebę tę zaspokoić będzie można przedewszystkiém, Delegacya wojenna przy formowaniu linji, winna wybrać wszystkich z dóbr rządowych i dworskich, jakotéż ze szlachty i włościan do strzelania wprawnych, którzyby z bronią i zasobami myśliwskiemi stanowili oddzielne hufce partyzanckich strzelców, tyle jak widzimy przy regularném wojsku pożytecznych; dowódzcami ich mogą być posiadacze wsiów i miast, naczelnicy gmin a wreście każdy zaufanie i zdolność posiadający.

Z tych trzech źródeł możemy jeszcze siłę naszę pomnożyć blisko o głów 300,000, a wysilenie to godne tak wielkiéj sprawy, tym prędzéj przedsięwzięte być powinno, im mniejsze klęski dotkną ogół kraju gdy wcześnie osiągniętym zostanie jedyny nasz cel wywalczenia wśród największych ofiar niepodległości.

W téj chwili rozchodzi się wieść o zdobyciu Siedlec przez Wojska nasze; miano położyć trupem 8,000 Moskali, 4,000 wziąść w niewolę, 7 armat a 3 zdemontować.

Felix Saniewski *Wydawca odpowiedzialny.*